

Sygn. akt VU 386/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 30 grudnia 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 386/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy W. C. (1) prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego 25-letniego ogólnego stażu pracy .

Dnia 1 lutego 2017 roku W. C. (1) złożył odwołanie od ww. decyzji wnosząc o jej zmianę przez przyznanie skarżącemu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych przez zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu od 26 kwietnia 1991 r. do 5 stycznia 1992 r. na budowie eksportowej w NRD .

W piśmie procesowym z dnia 26 czerwca 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców między rokiem 1991 a 1992 oraz od kwietnia 93 do stycznia 1994 r.

Na rozprawie w dniu 6 września 2018 r. sprecyzował odwołanie wnosząc o zaliczenie od ogólnego stażu pracy przerw w pracy zawodowej , tj. okresów od 25 kwietnia 1991 r. do 6 stycznia 1992 r. oraz od 1 maja 1993 r. do 31 stycznia 1994 r. jako okresów uzupełniających , gdyż wtedy pracował on w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. C. (1) , urodzony w dniu (...), złożył w dniu 19 grudnia 2016 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lecz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-2 akt ZUS t. I)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 24 lat 6 miesięcy i 20 dni, w tym : 22 lata, 8 miesięcy i 11 dni okresów składkowych , 2 miesięce okresów nieskładkowych oraz 1 rok 8 miesięcy i 9 dni okresów uzupełniających – pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 4 grudnia 1972 do 11.08. 1974 r - w tym 16 lat , 9 miesięcy i 12 dni w szczególnych warunkach

(dowód: decyzja z dnia 30 grudnia 2016 roku, k. 2 akt ZUS oraz wyliczenia stażu pracy zawarta w piśmie organu rentowego z dnia 12 lutego 2018 r – k. 38 akt sprawy.)

W okresie od dnia 12 sierpnia 1974 r. do 29 lutego 1992 r. wnioskodawca zatrudniony był w Fabryce (...) w R.. W trakcie zatrudnienia tam w okresie od 4 maja 1988 r. do 31 grudnia 1990 r. przebywał na urlopie bezpłatnym w związku z zatrudnieniem go przez Przedsiębiorstwo (...) w C. na budowie eksportowej w NRD – R. na stanowisku tokarza . Razem z nim przez cały okres pracy w NRD pracował J. K. . Obaj zakończyli pracę na budowie eksportowej z dniem 31 grudnia 1990 r.

(dowód : świadectwo pracy z dnia 6 maja 1991 r. – k. 32 akt organu rentowego, pismo Zakładu (...) w P. – k. 43 akt oraz zeznania świadka J. K. na rozprawie w dniu 6 września 2018 roku od godziny 00:13:24 do godziny 00:15:01, protokół z rozprawy, k. 68 akt sprawy) .

Z budowy eksportowej W. C. (1) wrócił do macierzystego zakładu pracy . W okresie od 26 kwietnia 1991 r. do 5 stycznia 1992 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. Stosunek praz z Fabryka (...) ustał z dniem 29 lutego 1992 r.

(dowód : świadectwo pracy z dnia 18 sierpnia 1993 r. zawarte w aktach ZUS)

W okresie od 3 marca 1992 r. do 31 stycznia 1994 r. zarejestrowany był jako bezrobotny , a zasiłek dla bezrobotnych otrzymywał od 1 maja 1992 r. do 31 grudnia 1992 r. oraz od 1 stycznia 1993 r. do 30 kwietnia 1993 r.

(dowód : zaświadczenie (...) Urzędu Pracy w R. – k. 5 akt ZUS) .

W okresie od 1 lutego 1994 r. do 29 grudnia 1998 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej

(dowód : Pismo ZUS z dnia 7 stycznia 1999 r. – k. 6 akt ZUS)

Rodzice wnioskodawcy , M. i W. C. (2) posiadali gospodarstwo rolne położone w S. o powierzchni 2,6 ha .

Wnioskodawca po ukończeniu 16 roku życia do czasu zatrudnienia w (...) pracował w gospodarstwie rolnym rodziców i ten okres od 4 grudnia 1972 do 11.08. 1974 r

w wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 9 dni został mu przez organ rentowy zaliczony do stażu pracy jako uzupełniający . Razem z rodzicami mieszkał w tym gospodarstwie w S. do 30 listopada 1979 r. Potem zamieszkał w R..

(bezsporne)

Jego ojciec M. C. zmarł 2 września 1984 r. Wtedy gospodarstwem zajmowała się matka wnioskodawcy , a on pomagał jej w prowadzeniu tego gospodarstwa . Po powrocie z Niemiec od 1991 r. on decydował co posiać w gospodarstwie , jak je prowadzić. Kiedy pracował zawodowo przyjeżdżał do matki rzadziej, mniej pomagał, ale jak miał przerwy w pracy zawodowej ,czyli od 25 kwietnia 1991 r. do 6 stycznia 1992 r. oraz od 1 maja 1993 r. do 31 stycznia 1994 r. to

przyjeżdżał do gospodarstwa matki codziennie i pracował w tym gospodarstwie. Centrum życiowe miał cały czas w R. gdzie mieszkał z żoną i dziećmi.

(dowód : zeznania świadków G. S. i M. L. oraz wnioskodawcy – k. 68 - 69 akt sprawy)

W. C. (1) w okresie od 27 lipca 2000 r. do chwili obecnej podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników i z tego tytułu od 2000 r. opłaca składki . W trakcie przerw w zatrudnieniu ani on ani jego matka nie opłacali składek na ubezpieczenie społeczne rolników z tytułu jego pracy w gospodarstwie rolnym.

(dowód: zaświadczenie KRUS nr (...) z dnia 8 listopada 2016 r. – k. 16 akt rentowych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów

i zważył co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni okres zatrudnienia . Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości, że wnioskodawca ukończył 60 lat i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku **w**

otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa i posiada on okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 16 lat , 9 miesięcy i 12 dni.

W odwołaniu od decyzji ZUS skarżący najpierw wniósł o zaliczenie mu do stażu pracy okresu zatrudnienia na budowie eksportowej w NRD gdzie pracował od 1988 r. korzystając w tym okresie z urlopu bezpłatnego w(...)w R.. W toku postępowania skarżący podnosił , iż świadectwo pracy wystawione przez (...) błędnie wskazało datę końcową zatrudnienia w NRD , tj. 31 XII 1990 r. podczas gdy pracował on tam do 31 XII 1991 r. Podniósł nadto, iż razem z nim przez ten sam okres pracował J. K. , z którym razem z eksportowej budowy wrócili do Polski.

W piśmie z dnia 23 lutego 2018 r. (...) Oddział w P. podał, iż J. K. ma zaliczony do stażu pracy okres pracy na budowie eksportowej od 1.04.1986 r. do 31.12.1990 r. , czyli data końcowa jest taka sama jak w świadectwie pracy wnioskodawcy wystawionym przez (...) w dniu 6 maja 1991 r. Datę tę potwierdził także świadek J. K. . Wnioskodawca zrezygnował w tej sytuacji z zaliczenia mu do stażu pracy okresu pracy na budowie eksportowej po 31 grudnia 1990 r. przyznając tym samym, iż świadectwo pracy (...)u prawidłowo wskazywało okres zatrudnienia w NRD.

W tej sytuacji wnioskodawca zgłosił nowy zarzut wnosząc o zaliczenie mu do brakującego ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym matki W. C. (2) .

Poza sporem bowiem jest po zakończeniu pracy w NRD W. C. (1) powrócił do macierzystego zakładu pracy , a **w okresie od 26 kwietnia 1991 r. do 5 stycznia 1992 r. korzystał z urlopu bezpłatnego.** Stosunek pracy z Fabryką (...) ustał z dniem 29 lutego 1992 r. W okresie od 3 marca 1992 r. do 31 stycznia 1994 r. zarejestrowany był jako bezrobotny , a zasiłek dla bezrobotnych otrzymywał od 1 maja 1992 r. do 31 grudnia 1992 r. oraz od 1 stycznia 1993 r. do 30 kwietnia 1993 r.

W okresie od 1 lutego 1994 r. do 29 grudnia 1998 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Skarżący precyzując zarzuty do zaskarżonej decyzji wniósł ostatecznie o zaliczenie mu do stażu pracy jako okresów uzupełniających okresu urlopu bezpłatnego w (...) od 26 kwietnia 1991 r. do 5 stycznia 1992 r. oraz . oraz od 1 maja 1993 r. do 31 stycznia 1994 r.. Są to przerwy w zatrudnieniu do dnia rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W świetle powyższego prawidłowość zaskarżonej decyzji należało ocenić w aspekcie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2004r Nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

Przepis ten stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się jako okresy składkowe:

1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,

2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,

3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 października 2006 r., I UK 73/06, zawarte w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, odesłanie do odrębnych przepisów należy rozumieć jako warunek wywiązania się z obowiązku nałożonego przez te przepisy na rolnika podlegającego ubezpieczeniu. Okresy pracy rolniczej traktuje się jako składkowe, jeśli w czasie podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu rolników (od 1 stycznia 1978 r.), a następnie ubezpieczeniu społecznemu rolników (od 1 stycznia 1983 r.) ubezpieczony opłacał składki na to ubezpieczenie, ewentualnie mając ukończone 16 lat prowadził gospodarstwo, tj. był rolnikiem przed 1 lipca 1977 r. lub pracował w gospodarstwie rolnym, tj. miał inny status niż rolnik przed 1 stycznia 1983 r., gdyż od tej daty rolnicy mieli obowiązek opłacania składek również za domowników (Legalis nr 176137). Innymi słowy, z mocy przywołanego

przepisu, przy ustalaniu prawa do emerytury nie ma możliwości uwzględnienia jako okresów składkowych okresów „rolnych” przypadających po 1 stycznia 1983 r., jeśli nie zostały za te okresy opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Sąd Okręgowy podziela w pełni w tym zakresie także wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dnia 21 marca 2018 r. III AUa 814/17, w którym ten uznał, iż na podstawie przepisu art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), przy ustalaniu prawa do emerytury nie ma możliwości uwzględnienia, jako okresów składkowych, okresów pracy w gospodarstwie rolnym przypadających po 1 stycznia 1983 r., jeżeli za te okresy nie zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy należy podkreślić, iż z lektury akt, a w szczególności z zeznań świadków G. S. oraz M. L. wynika, iż matka wnioskodawcy po śmierci męża w 1984 r. prowadziła gospodarstwo rolne położone w S. . Wnioskodawca nie był jej domownikiem, gdyż nie mieszkał z nią, a swoje centrum życiowe miał w R., gdzie mieszkał z żoną i dziećmi. Pracował wtedy zawodowo i kiedy tylko mógł przyjeżdżał pomagając matce w prowadzeniu tegoż gospodarstwa . Z zeznań świadków, którym Sąd dał wiarę wynika, iż wtedy kiedy skarżący nie pracował już zawodowo to przyjeżdżał do matki codziennie i pracował w gospodarstwie rolnym decydując o zakresie prac . Chodzi tu o sporne okresy przypadające na lata 1991-1993.

Powstaje w tym miejscu pytanie, czy sam fakt pracy w gospodarstwie rolnym czy nawet fakt samodzielnego prowadzenia go uprawnia skarżącego do doliczenia mu do stażu pracy spornych okresów jako okresów uzupełniających w świetle przytoczonego wyżej przepisu art. 10.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż skoro W. C. (1) nie wykazał, że za powyższe okresy opłacił on albo jego matka należne składki na ubezpieczenie społeczne rolników, a z zaświadczenia KRUS nr (...) z dnia 8 listopada 2016 r. (vide: k. 16 akt rentowych), które nie było kwestionowane wynika, iż dopiero od dnia 27 lipca 2000 r. do chwili obecnej podlega on ubezpieczeniu społecznemu rolników i z tego tytułu od 2000 r. opłaca składki to oznacza, iż brak jest podstaw prawnych do zaliczenia mu wspomnianych okresów pracy w gospodarstwie rolnym do brakującego ogólnego stażu pracy, który prawidłowo organ rentowy wyliczył na 24 lata, 6 miesięcy i 20 dni. (vide: szczegółowe obliczenia stażu pracy – k. 38 akt sprawy)

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca nie spełnił wszystkich wymaganych warunków do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, gdyż nie legitymuje się 25 letnim okresem zatrudnienia Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Z tych też względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak sentencji wyroku.